

Wyrok z dnia 8 maja 2007 r.

II UK 192/06

Osoba, której stopień naruszenia sprawności organizmu pozwala na wykonywanie pracy jedynie na specjalnych stanowiskach, dostępnych dla osób nie w pełni sprawnych, jest częściowo niezdolna do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.).

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Sędziowie SN: Zbigniew Korzeniowski, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 maja 2007 r. sprawy z wniosku Jadwigi D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w T. o rentę w związku z wypadkiem, na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 2 marca 2006 r. [...]

1. u c h y l i ł zaskarżony wyrok i oddalił apelację organu rentowego,
2. zasądził od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 22 marca 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w G. odmówił przyznania wnioskodawczynie Jadwidze D. prawa do renty wypadkowej wobec odzyskania zdolności do pracy.

Po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczynie Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję i przywrócił wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Sąd ustalił, że w sierpniu 1999 r. wnioskodawczynie uległa wypadkowi przy pracy, którego następstwem jest

ślepotą oka lewego. Z tego tytułu została jej przyznana renta wypadkowa. Z opinii biegłych lekarzy wynika, że zmiany te oraz współistniejące schorzenie w postaci krótkowzroczności wyrównującej się oka prawego czynią wnioskodawczynię niezdolną do pracy w wykonywanym dotychczas zawodzie ślusarza. Może natomiast pracować na stanowisku pakowacza, na którym została zatrudniona po wypadku. Podzielając opinię biegłych, którzy nie stwierdzili poprawy stanu zdrowia od czasu wypadku, Sąd uznał, że wnioskodawczyni jest nadal częściowo niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i ma prawo do renty wypadkowej.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku wyrokiem z dnia 2 marca 2006 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Sąd Apelacyjny ustalił, że wnioskodawczyni ma wyuczony zawód ślusarza i przed wypadkiem pracowała na stanowisku montera okuć, wykonując pracę zbliżoną do pracy ślusarza. Po wypadku wykonuje pracę pakowacza. Oceniając opinię biegłych Sąd Apelacyjny uznał, że Sąd pierwszej instancji wyprowadził wnioski sprzeczne z zawartymi w niej ustaleniami. Biegli uznali bowiem, że mimo całkowitej ślepoty oka lewego oraz krótkowzroczności oka prawego wnioskodawczyni jest zdolna do wykonywania zatrudnienia w charakterze pakowacza. Nie może natomiast pracować na wysokości, przy maszynach w ruchu ciągłym oraz w wyuczonym zawodzie ślusarza. Zdolność do wykonywania zatrudnienia potwierdza sama wnioskodawczyni pracując w tym charakterze w pełnym wymiarze czasu pracy. Dokonała więc sama przekwalifikowania zawodowego dającego jej możliwość kontynuowania zatrudnienia. Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przepis art. 12 ust. 3 stanowi, iż częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek częściowej niezdolności do pracy w rozumieniu tego przepisu, nie spełnia więc warunków określonych w art. 57 tej ustawy. W związku z tym nieuprawnionym byłoby przyznanie jej prawa do świadczenia rentowego.

Od tego wyroku wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną, którą oparła na podstawie naruszenia prawa materialnego - „art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 57, a także art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30. 10. 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez ich błędną wykładnię” oraz na podstawie naruszenia przepisów postępowania - „art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. - przez dokonanie oceny zebranego materiału dowodowego z przekroczeniem granic swobodnej oceny, przez uznanie, że wykonywanie zatrudnienia przez ubezpieczoną zakwalifikowaną do osób częściowo, trwale niezdolnych do pracy, pozbawia ją prawa do skutecznego ubiegania się o należne świadczenie rentowe”. W uzasadnieniu skargi podniosła, że Sąd Apelacyjny bezzasadnie przyjął, iż wykonywanie przez wnioskodawczynię najprostszej pracy, jaką jest pakowanie gotowych elementów do pudełek, oznacza wykonywanie pracy zgodnej z poziomem jej kwalifikacji. Możliwość przekwalifikowania określona w art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach nie oznacza podjęcia jakiegokolwiek pracy. W przypadku wnioskodawczyni zdobycie nowego zawodu jest w znacznym stopniu ograniczone jednoznacznością. Ocena jej zdolności do pracy w odniesieniu do zawodu pakowacza a nie w stosunku do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami, narusza powołane w skardze przepisy. W związku z tymi zarzutami wnioskodawczyni wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia przepisów postępowania nie może być uwzględniony. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a ta kwestia jest regulowana wskazanym w skardze przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Ustalenia faktyczne w zakresie zmian w stanie zdrowia wnioskodawczyni nie są zresztą w skardze kwestionowane. Przedmiotem zarzutu jest błąd w ocenie, polegający zdaniem skarżącej na przyjęciu, że mimo istnienia tych zmian zdolność wnioskodawczyni do pracy została zachowana. Zarzut ten należy więc rozpatrywać w granicach pierwszej podstawy skargi kasacyjnej - naruszenia prawa materialnego. Ta podstawa skargi jest uzasadniona.

Podstawą prawną wcześniejszego przyznania wnioskodawczyni prawa do renty był przepis art. 17 ust.1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.), który w zakresie ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do

pracy odsyła do przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 1 tej ostatniej ustawy, jednym z warunków uzyskania prawa do renty jest niezdolność do pracy, a definicja tej niezdolności jest zawarta w zacytowanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisie art. 12 ust. 1. Jest w nim mowa o całkowitej lub częściowej utracie o zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i braku rokowań odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Jeżeli naruszenie sprawności organizmu jest tego rodzaju, że powoduje częściową niezdolność do pracy, wykonywanie pracy w takim zakresie, w jakim ograniczona sprawność na to pozwala, nie wyklucza istnienia niezdolności do pracy w rozumieniu tej definicji. Rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu występują wówczas, gdy zaprzestanie wykonywania pracy w dotychczasowym zawodzie pozwala na odzyskanie sprawności organizmu przynajmniej w takim zakresie, w jakim istniejące zmiany nie ograniczają w sposób istotny zdolności do zarobkowania w innym zawodzie. Podobnie orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 czerwca 2000 r., II UKN 587/99 (OSNAPiUS 2001 nr 24, poz. 719), stwierdzając, że rokowania odzyskania zdolności do pracy istnieją wówczas, gdy wykonywanie pracy w innym zawodzie stwarza szansę poprawy stanu zdrowia w stopniu umożliwiającym dotychczasowe zarobkowanie. W innym wyroku z dnia 7 października 2003 r., II UK 79/03 (OSNP 2004 nr 13, poz. 234), Sąd Najwyższy stwierdził, że wykonywanie pracy na stanowisku specjalnie dostosowanym do możliwości pracownika nie może być traktowane jako uzyskanie nowych kwalifikacji i nie oznacza odzyskania zdolności do pracy. Stwierdzenie Sądu Apelacyjnego, że wykonywanie prostej, niewymagającej żadnych kwalifikacji pracy, w której niepełnosprawność nie jest przeszkodą, jest równoznaczne z przekwalifikowaniem, jest wynikiem błędnej wykładni omawianego przepisu.

Przepis art. 12 ust. 3 stanowi, że częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Kwalifikacje wnioskodawczyni, posiadającej zawód ślusarza, dysponowały ją do wykonywania pracy fizycznej wymagającej pewnej precyzji. Naruszenie sprawności organizmu w postaci ślepoty jednego oka wyklucza wykonywanie przez nią pracy nie tylko w dotychczasowym zawodzie, ale są dla niej niedostępne także prace fizyczne w innych zawodach wykonywane przy maszynach. Jej zdolność do pracy ogranicza się do wykonywania prac prostych na stanowiskach niewymagających dobrego wzroku. Osoba, której stopień naruszenia sprawności organizmu po-

zwala na wykonywanie pracy jedynie na specjalnych stanowiskach, dostępnych dla osób nie w pełni sprawnych, jest częściowo niezdolna do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach. Wnioskodawczyni spełnia ten warunek, zatem przyznanie jej przez Sąd pierwszej instancji prawa do renty wypadkowej było prawidłowe.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i oddalił apelację organu rentowego.

=====